Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878 — Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879 — TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 70. — ŠTEV. 70. — NEW YORK, TUESDAY, MARCH 25, 1930. — TOREK, 25. MARCA 1930 — VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

VROČI SPOPADI MED DELAVCI V NEMŠKIH MESTIH

POLICISTI IMAJO DOSTI OPRAVKA Z BOJAŽELJNIMI FAŠISTI IN KOMUNISTI

V Kielu je bilo ranjenih precejšnje število komunistov in stražnikov. — Počaščenje v revoluciji usmrčenih rdečih mornarjev je bilo zabranjeno. Kravali v Duisburgu in Essenu. — Dvaintrideset moških in žensk aretiranih.

BERLIN, Nemčija, 24. marca. — Iz raznih nemških mest poročajo o vročih spopadih med komunisti in fašisti, med člani "Stahlhelma" in "Reichsbannera" ter policijo.

Izgredi niso izbruhnili nepričakovano, ampak so se nasprotujoče si stranke že dolgo pripravljale nanje.

Iz Kiela poročajo, da je bilo tekom izgreda ranjeno veliko število komunistov in stražnikov ter da je bilo aretiranih dosti udeležencev komunistične demonstracije.

Policija je obdala z močnim kordonom pokopališče v Kielu, ker so nameravale komunistične organizacije okrasiti grobove v revoluciji padlih komunističnih vojakov.

Da bi se ta svečanost prav posebno mirno ne vršila, je bilo jasno že vnaprej.

V Duisburgu so metali ljudje kamenje na policijo, ker jih ni pustila na pokopališče.

Dvaintrideset moških in žensk je bilo ob tej priliki aretiranih.

V Essenu so se završili kravali med člani fašističnega Stahlhelma in socijalističnega Reichsbannerja.

Ranjenih in aretiranih je bilo veliko število oseb.

V Remstedtu na Turinškem je bilo ranjenih pet fašistov in sedemnajst komunistov.

Fašističnega zborovanja se je udeležilo tudi nekaj radikalcev, ki so začeli kričati: — Premlatite komuniste kot pse!

Radikalce so vrgli na cesto, nakar so začeli metati kamenje v okna dvorane, kjer se je vršilo zborovanje.

KROJAČI ZMAGALI V BOSTONU

Izdelovalci ženskih oblek v Bostonu so izvojevali štirideset-urni delovni teden. — 3000 delavcev je štrajkalo.

BOSTON, Mass., 24. marca. — Pred kratkim so zaštrajkali tukaj izdelovalci ženskih oblek, ki so organizirali v International Ladies Garment Workers Uniji.

Gospodarji so ugodili vsem njihovim zahtevam, predvsem zahtevi glede štirideseturnega delovnega tedna.

Uveljavljeno je bilo tudi nepristransko razsodišče. To sodišče se bo pečalo prihodnje leto z vprašanjem zvišanja mezd ter zavarovanja nezaposlenih.

Štrajka se je udeležilo 300 delavcev, ki so zaposleni pri organiziranih podjetnikih.

Stavka je bila del reorganizacijske kampanje, ki se je razvila po vsej deželi.

VELIKA AEROPLANSKA NESREČA

WILMINGTON, D. C., 24. marca. M. C. Thomason mlajši je bil ubit in njegov štiri in petdesetletni oče je bil težko poškodovan, ko sta padla iz aeroplana, ko je oče učil sina, kako ravnati z letalom v zraku. Mladi mož je umrl takoj, ker si je zlomil vrat. Njegov oče si je zlomil nogo ter se tudi močno poškodoval na glavi, in zdravniki so danes izjavili, da je njegovo stanje zelo nevarno. Starejši Mr. Thomason je bil izkušen pilot.

BANČNI PREDSEDNIK STAR 91 LET

HAVERSTRAW, N. Y., 24. marca. Horatio Nelson Wood, ki je bil častnik zastavne ladje Hartford pod poveljstvom admirala Farraguta, je včeraj praznoval na svojem tukajšnjem domu eno in devetdeseto obletnico svojega rojstva. — Mr. Wood je dobil svoje prvo ime po lordu Nelsonu, slavnem angleškem mornariškem junaku. Njegovi stariši, ki so bili angleškega pokolenja, so se naselili v tej deželi leta 1801. Mr. Vood je vedno živel v Tarrytownu ter se šele pozneje naselil v Haverstrawu.

POGODBA BO — A LE MED TREMI VELESILAMI

Ker se Italijani in Francozi ne morejo sporazumeti na konferenci, je izginilo vse upanje za pogodbo med petimi velesilami.

LONDON, Anglija, 24. marca. — Če Italijani in Francozi ne bodo presenetili konference s poročilom, da so se sporazumeli glede mornariške paritete, bodo Angleži, Amerikanci in Japonci sklenili posebno medsebojno mornariško pogodbo, ne oziraje se na kontinentalne velesile.

Francoski mornariški minister Jaques Dumesnil se je vrnil danes iz Pariza, vendar pa ni dosti upanja, da bodo utravnane diference med Francozi in Italijani.

Danes se je izvedelo, da se bodo pričela pogajanja glede dogovora med tremi silami, kakorhitro bo dospel iz Tokija odgovor na ameriške predloge, ki se nahajajo zdaj v rokah japonske vlade.

Odgovor se bo najbrž toliko zakasnil, da bodo dobili Francozi in Italijani dovolj časa, da se sporazumejo glede mornariške paritete.

Vsa znamenja kažejo, da bo Japonska zavrnila vsaj del ameriških predlogov ter stavila protipredloge.

Japonci so baje zelo vznemirjeni radi angleške izjave, da jim ameriški predlog ugaja.

To smatrajo za neko vrsto angleško-ameriškega pritiska. Izjalovljenje pogajanj med petimi velesilami je pustilo Japonsko v najmočnejši strategični poziciji, da lahko izsili vse koncesije od angleško govorečih narodov.

Tako Anglija kot Amerika zahtevata dogovor med tremi velesilami, in Japonska zamore preprečiti tudi ta naklep.

Pa tudi če bi Anglija in Amerika pridobili Japonsko na svojo stran, bi še vedno ne šlo vse posebno gladko.

Anglija se bo gotovo skušala zavarovati proti francoskemu mornariškemu programu, če bi jo začel ogrožati.

Leta 1927 so ameriški delegati v Ženevi predlagali, da se lahko vsaka sila odpove pogodbi, toda ta svoj namen mora objaviti že vsaj leto dni prej.

Prav lahko se zgodi, da bi bila ta točka vključena v predlagano pogodbo, čeprav je pred dvemi leti Angleži niso odobrili.

VSA ŠPANSKA NASPROTUJE DIKTATORSTVU

Z Riverovo smrtjo ni ponehal boj za normalno vlado, po kateri resno streme vsi Španci.

MADRID, Španska, 24. marca. — Smrt Primo de Rivere ni rešila zapletenega vprašanja glede odprave diktatorstva, pač pa je onemogočila poskuse za takojšnji rešitev.

Ko je general Berenguer na nujno prošnjo kralja Alfonza prevzel vlado, je predstavljalo to prvi korak proti vrnitvi normalnih razmer.

Španska je še vedno pod diktatorstvom, toda to diktatorstvo ni več osebno ter tudi ne tako samovoljno kot je bilo prejšnje. Španski vlada pleča in omejena manjšina.

Zaenkrat še ni mogoče reči, da je kralj Alfonz diktator, oziroma da vrši diktatorske posle general Berenguer.

Kljub temu pa obstaja dejstvo, da kralj podpisuje v svoji palači vse ministrske odloke, ki so par dni zatem objavljeni v oficijelnem glasilu.

Berenguer si na vse mogoče načine prizadeva tako vladati, da bi bila njegova vlada podobna ustavni vladi.

Problemi, s katerimi se mora pečati, so pa tako raznoliki in zapleteni, da bi jih bila cela knjiga polna.

Mogoče jih je pa razdelil v naslednje tri razrede:

Najprej pridejo vpoštev odloki, ki se tičejo likvidacije dolgotrajne diktature.

Nadalje pridejo vpoštev zadeve, ki so posledica finančnih in fiskalnih novotarij, katere je uvedlo diktatorstvo.

Slednjič se pa mora Španska pečati s problemi, ki niso bili rešeni tekom administracije Prima de Rivere.

Berenguer potrebuje dosti časa, da bo zadostil vsem tem nalogam. Če bo delal hitro in uspešno, ne bo izvedel le reform, ki jih je skušal izvesti njegov prednik, pač bo pa tudi vrnil narodu suverenost. Na vsak način pa je ta naloga skrajno težavna.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

USMRTIL LJUBICO IN SEBE

Morilec je več kot tri ure opazoval svojo ljubico, kako se je zvijala v smrtnih mukah. — Značilno pismo.

V neki hiši na 115. cesti v New Yorku je Joseph Fuentes več kot tri ure gledal, kako se je mučila njegova ljubica Isabela Rosa, katero je bil z nožem smrtno ranil.

Ko je ljubica podlegla ranam, si je tudi on vzel življenje.

21-letni morilec Fuentes je pred smrtjo napisal pismo ter ga stisnil v roko svoji ljubici.

Pismo je imelo sledečo vsebino:

— Zabodel sem jo, ker me je imenovala bojazljivca. Živela je še tri ure potem, ko sem jo zabodel. Nato pa sem zasadil nož v samega sebe, a kljuba se je zvila. Sklenil sem, da se umorim s plinom. Plin pa ni dovolj hitro uhajal. Odšel sem k prijatelju in si izposodil od njega pilo. Prepilil sem pipo za plin, nakar se je mi je začela vresničevati želja.

ŠTIRJE UBITI V DVOBOJIH S POLICIJO

BUFFALO, N. Y., 24. marca. — Štirje možje, kojih eden je bil identificiran kot morilec policista Karl Wunderlicha, so bili ubiti danes zjutraj v dvobojih z detektivi. Peti mož je bil aretiran, a je na senzacijonalen način pobegnil iz mestne bolnice, čeprav je bil ranjen.

Krajewski, ki je baje ustrelil policista Wunderlicha, je bil ustreljen skozi čelo.

BYRD ODPOTOVAL IZ DUNEDINA

DUNEDIN, N. Z., 24. marca. — Včeraj je odplula ladja "City of New York" s člani ekspedicije proti Tahitiju, na potovanju proti domu. Navdušeno so se poslovili od prebivalcev Dunedina, ki so se zbrali na pomolu, da se poslove od junaških raziskovalcev.

TEŽAVE ANGLIJE Z INDIJO

Ako bi angleške oblasti aretirale Gandhija, bi najbrž izbruhnila splošna vstaja. — Pikri izrazi indijskega voditelja.

BOMBAY, Indija, 24. marca. — Tukaj prevladuje splošna bojazen, da bo javna vstaja posledica kampanje za civilno nepokorščino.

Vstaja bi izbruhnila, kakorhitro bi bil aretiran indijski voditelj Mahatma Gandhi, oziroma ko bo začel producirati v Jalapurju sol, ne oziraje se na angleški vladni monopol.

V Jalapur bo dospel Gandhi dne 5. aprila. Aretirali ga bodo mogoče že prej.

Čeprav je Gandhi pred odhodom iz mesta Sabamamati izjavil, da njegova kampanja ne pozna nobenega nasilja, se je v svojih zadnjih govorih posluževal ostrih izrazov. Angleško vlado je nazival "satansko in peklensko vlado".

Tudi komitej indijskega narodnega kongresa je na seji v Ahmedabadu izjavil, da bo kongres sicer ostal veren programu nenasilja, kot ga priporoča Gandhi, da pa ne more prevzeti odgovornosti, kakorhitro bodo Indijci po vsej deželi začeli izvajati civilno nepokorščino.

Predsednik indijskega kongresa je izjavil, da njegovi pristaši ne smatrajo sama pasivnega odpora kot sredstvo za dosego svojih ciljev.

Konference z Gandhijem so se pričele, kakorhitro je dospel slednji v Borsat okraj.

SMRT ZLOGLASNEGA GRŠKEGA BANDITA

ATENE, Grška, 24. marca. — V boju s policijo je padel danes zloglasni grški roparski voditelj Tatzos. V boju je padel tudi njegov spremljevalec in en orožnik, dosti policistov in banditov je bilo pa ranjenih.

Bandit je teroriziral deželo že izza leta 1921.

MACDONALD BO ŠE 2 LETI NA KRMILU

Tozadevno pismo je pisal delavcem v Shenan, kjer je njegov volilni okraj. — Vlada bo izvedla svoj program.

LONLON, Anglija, 24. marca. — Angleški ministrski predsednik Ramsay MacDonald je prepričan, da se bo sedanji parlament in s tem tudi sedanja vlada vzdržala še najmanj dve leti na krmilu.

To svoje mnenje je izrazil v pismu, katerega je poslal delavcem v Shehanu kjer je njegov volilni okraj.

Za težaven položaj njegove vlade je odgovorna le nerešena premogovna predloga. S svojim programom bo pa nadaljeval, dokler mu ne bodo sovražniki onemogočili storiti, kar je po njegovem mnenju najboljše.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

EUROPA NAPRAVILA DRUGI DAN 704 MILJ

PARNIK "EUROPA", sredi Oceana, 24. marca. — Novi parnik Severonemškega Lloyda, "Europa", ki pluje proti Ameriki, je imel včeraj, na drugi dan potovanja, boljše vreme. Od prevčerajšnjem opoldne pa do včeraj opoldne je prevozil 704 milj, kar pomenja, da je vozil z naglico več kot osem in dvajset vozljev na uro. Še vedno pihajo nasprotni vetrovi.

AMERIKANCI BODO ZAPUSTILI NICARAGVO

MANAGUA, Nicaragua, 24. marca. — Glavno mesto je dobilo včeraj obvestilo predsednika Hooverja, da bodo še nadalje skrčene ameriške mornariške čete. Kakih 350 mornariških vojakov bo odšlo iz Managve in nadaljnih 350 vojakov bo zapustilo severne province ter se vkrcalo na prvi transportni parnik, ki bo na razpolago. Podadmiral Campbell je odgodil svoje potovanje v Panamo. Govori se, da hoče razpravljati s predsednikom Moncado glede nikaraške narodne straže. Odpotoval bo od tukaj v sredo.

TEŽKA ARTILERIJA V ZRAKU

Skupina ameriških armadnih zrak oplovov, kojih vsak ima na sebi 4000 funtov bomb.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din 500	$ 9.35	Lir 100	$ 5.75
" 1000	$18.50	" 200	$ 11.30
" 2500	$ 46.00	" 300	$ 16.80
" 5000	$ 91.00	" 500	$ 27.40
" 10,000	$181.00	" 1000	$ 54.25

IZPLAČILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do $30 — 60c; za $50 — $1; za $100 — $2; za $200 — $4; za $300 — $6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street — New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhatan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado $6.00	Za New York za celo leto $7.00
Za pol leta $3.00	Za pol leta $3.50
Za četrt leta $1.50	Za inozemstvo za celo leto $7.00
	Za pol leta $3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI

Te dni smo odpremili v Ljubljano 47. pošiljatev za Dom slepih. Tvorijo jo prispevki sledečih rojakov:

Mrs. Frančiška Žust, R. F. D. 10, Box 197, Crafton, Pa.	$ 4.00
Anton Erman, 498—55. Ave., West Allis, Wis.	$ .60
Anton Križnik, Box 17, Adamson, Okla.	$ 1.50
Joseph Zupančič, 1409 E. 55. St., Cleveland, Ohio	$ 1.00
Mary Matjašič, 2910 N. Talman Ave., Chicago, Ill., poslala nabrano pri veselici kluba "Bleda"	$ 8.01
John Zaletel, 1503 N. Hickory St. Joliet, Ill.	$ 8.25
Skupaj	$23.36

Vsota ni kdove kako visoka, toda smatrati jo je treba za plemeniti prispevek usmiljenih src.

Treba bo še dosti požrtvovalnosti, dosti dobre volje, predno bodo dobili naši največji reveži v domovini najpotrebnejše, po čemur streme — streho nad glavo.

Vida, tega predragocenega daru, jim ne moremo vrniti, dočim jim Dom lahko zgradimo, če se podamo vsi na delo z največjo vztrajnostjo in požrtvovalnostjo.

Vsak še tako malenkosten prispevek bo dobrodošel ter bo pripomogel k uspešni završitvi najbolj plemenite akcije, kar so jih kdaj započeli ameriški rojaki za svoje trpeče brate v stari domovini.

DOHENY OPROŠČEN

Pred višjim sodiščem okraja Columbia je bil oproščen Edward L. Doheny.

Taki slučaji niso v pravosodju Združenih držav nič neobičajnega.

Mutimilijonar Doheny je bil obtožen, da je podkupil bivšega kabinetnega člana Hardingove administracije, Alberta B. Falla. Podkupnina je znašala stotisoč dolarjev.

Pred šestimi meseci se je vršil proces proti Albertu B. Fallu.

Obtožen je bil, da je sprejel podkupnino in je bil spoznan krivim.

Doheny, ki je bil obtožen podkupovanja, je bil pa oproščen.

Na podlagi tega bi se dalo domnevati, da je bil bivši tajnik za notranje zadeve pokrivem obsojen. Toda stvar je drugačna.

Višje sodišče okraja Columbia, je ugotovilo, da je sprejel Fall od Doheny-j a stotisoč dolarjev podkupnine, pri tem pa pripisuje nedolžnemu Doheny-ju najplemenitejše namene.

Magnatu Doheny-ju ni baje niti v glavo padlo, da bi skušal Falla podkupiti.

Fallu, ki se je nahajal v denarnih stiskah, je hotel le pomagati, in je baje šele pozneje zvedel, da ga je Fall napačno razumel ter sprejel omenjeno vsoto kot podkupnino.

Zadeva je jako značilna.

Sleparija je bila tako očitna, da ni bilo mogoče vseh brez kazni izpustiti. Tega ali onega je treba smatrati odgovornim.

Doheny je izredno bogat. Njegove zveze so vsestranske in segajo na najvišja mesta.

Fall je sorazmerno velik revež, ki se je polegtega še strahovito kompromitiral.

Zato so njega izbrali in mu naložili kazen, katere zastran svojega slabega zdravstvenega stanja ne bo nikdar odsedel.

Dopisi.

Porterville, Cal.

Pred dvema tednoma se je mudil v naši naselbini g. Matija Pogorelc, ki je dospel iz Los Angelesa. Ustavil se je pri meni dva dni. Razkazal sem mu tukajšnjo okolico. Vozili smo se skozi lepe oranžne nasade in smo obiskali več slovenskih družin. Nameraval sem mu razkazati še večji del našega ozemlja, ker sem pa sprevidel, da se mož ne počuti dobro, ga nisem silil za dolgo pot in smo se rajši vrnili proti domu.

Ako kateri Slovenec pozna Ameriko in ameriška mesta ter zgodovino ameriških Slovencev, je gotovo g. M. Pogorelc na vrhuncu. Ob večerih sva si pri ognjišču (fire place) ogrevala svoje priletne suhe kosti pozno v noč in razmotrivala razna vprašanja iz preteklih časov.

V starosti me g. Pogorelc za par let prekosil. Jaz pa njega za eno leto, kar sem pred njim prišel v Ameriko.

Rekel je: — Jaz sem prepotoval Californijo že trinajstkrat, pa nikdar me ni pot privedla v Porterville. Vaše ime mi je dobro znano, saj smo se z dopisi že večkrat srečala v Glas Narodu, kakor tudi letos v Amerikansko-Slovenskem Koledarju in tako sem sklenil, preden odpotujem iz Los Angelesa v San Francisco, da se z Vami osebno seznanim.

Telefoniral mi je z S. P. postaje. Jaz sem baš oral in sem pustil delo, zapregel avto, in sem našel neposnanega prijatelja, ki je čakal name na postaji. Besed nama ni zmanjkalo. On mi je razlagal svojo zgodovino, jaz pa svojo.

Gospod Pogorelc! Vi ste prepotovali celo Ameriko z Vašo trgovino že neštetokrat, jaz pa nisem bival izven Porterville nikjer, odkar sem v Ameriki. Moj poštni naslov je Porterville že celih 38 let. Bil sem že večkrat na obisku v Los Angelesu kakor tudi v San Franciscu, tudi Pacifična obal mi je dobro znana. Jaz sem zgojil veliko družino, Vi pa ste premožen samec. Vi imate denar na bankah, jaz ga nimam. Vi prodajate zlatnino in demante, jaz pa obdeljujem zemljo. Najsibode temu tako, trdim pa, da vsako pošteno delo preživi človeka.

Po daljšem pogovoru sva zašla v Rajsko dolino, kjer smo Slovenci zgubili večje ali manjše prihranke.

Kaj je bil pravi vzrok tega propada? Da je pokojni Peter Jeram previdneje vodil to podjetje bi se danes naš narod ponosno oziral na svoje zemljišče in na svoja domovanja. On, P. Jeram je storil največjo napako, ker je preveč ljudstva na prazno zemljo k sebi zvabil. Ni bilo potrebnih stanovanjskih hiš za množico ljudstva. Bilo pa je tudi več takih med njimi, ki so se borili za prvenstvo in drug je drugega v blato gazil. Prišel je prepir, in Peter Jeram ga ni mogel vtolažiti. Take razmere so bile tiskane v slov. časopisju in nadaljnih delnic ni nihče hotel več kupiti; obratno pa je vsak delničar zahteval svoj denar nazaj, ki ga pa ni mogel dobiti.

Jaz nisem nikdar videl Rajske doline. Pregovoril pa me je pokojni Kenda, da sem kupil delnico za $50.00, nakar sem zopet pridobil štiri rojake in tako je naš denar za večno zaspal v Eden Valley.

G. P. Jeram je vodil misijon za Slovence v Porterville, kako leto dni pred svojim načrtom. Mož je napravil govor v dobropremišljenih besedah, še sedaj se spominjam kaj je govoril. Ob kratkem povedano, je takole izjavil:

Dragi Slovenci! Danes imate svoji sredi slovenskega misijonarja. Prišel sem med Vas, da Vam razodem božji nauk, ki Vas naj srečno vodi po pravi poti.

Dragi rojaki! Zakaj ste prišli v Ameriko? Prišli ste z nado, da si zboljšate svoje gmotno stanje, prišli ste z namenom, da bi pošteno nastopali v človeški družbi. Prišli ste nekateri izmed Vas, da bi si rešili v stari domovini zadolženi dom.

Vi mladi fantje, kaj je Vaš namen? Vi ste prišli daleč od ljube matere, ki je točila solze za Vami, ker bala se je, da Vas ne bo nikdar več videla. Vaš namen je, da si zgradite lastni dom. Kakor spreviđim, ste vsi zdravi, se čedno oblačite, kaj je pomanjkanje, še ne veste, itd.

Potem pa je svoj govor obrnil v drugo smer.

— Ali pa Vi izpolnjujete svoje verske dolžnosti, obiskujete vedno cerkvene službe, ali prejemate sv. zakramente? Prazen je izgovor, da ste nezadostno zmožni angleškega jezika, ker ako lahko kupčujete z Amerikanci, tudi lahko opravite svojo versko dolžnost.

— So izjeme, — je rekel, — Bog nam govori tudi skozi knjige in dobro časopisje. Slovenci imamo katoliški list Ameriški Slovenec. Tudi Glas Naroda je vreden podpore od vsakega Slovenca.

Take besede je izrekel pokojni Peter Jeram pred 34 leti v cerkvi sv. Ane v Porterville, Cal.

Spomini na Jeramovo dobo so žalostni. Ni bilo dela, ne zaslužka. Mož je dobro mislil, drugi elementi so mu bili nasprotni in govorili čez njega ter so mu po smrti očitali grehe, ki jih ni on nikdar storil.

Imel sem že večkrat priliko govoriti z rojaki, ki so bili takrat na sloveski naselbini v Rajski dolini, ki so potem sčasoma postali lastni gospodarji, da se imajo dosti zahvaliti g. P. Jeramu. Slišal sem tudi govorice med rojaki, da Jeram ni nikdar ponesrečil v onemu potoku, ampak da je postal žrtev zagriženih fanatikov.

Ako je resnica to, jaz nisem porok, ker oni, ki so mi to pravili, so že pomrli in ako ga je res kdo "zalasal", bilo bi to zdaj prepozno razkiskovati.

Jaz sem bil takrat, kakor sem še danes mnenja, da so to tragično afero povzročili zagrizeni fanatiki.

J. R. Simonich.

Za one, ki izgube težo ali moč

Ljudje, ki izgubljajo težo ali moč, za zgubo spanca, slab apetit in ki se stalno počutijo utrujen iin onemogli, bi morali vzeti Nuga-Tone in opazili bodo kako velik uspeh dosežejo v nekaj dneh. Ta izvrstni gradilec moči in zdravja vam da boljši apetit, prežene zaprtnico, neprebavnost, plin in napetost.

Nuga-Tone bitro odpravi iz telesa strupene zaostanke ker odpravi zaprtnico, obistno ali mehurno draženje, glavobol, omotico in enake bolezni. Tisoče moških in žensk je našlo v Nuga-Tone pravo stvar za njihivo boljše zdravje in več moči. Prinaša mirno osvežujoče spanje, vam vrne zdravo meso na vaša suha telesa. Poskusite ga za enkrat Nuga-Tone se prodaja pri vseh trgovcih z zdravili. Ako vaš trgovec tega nima v zalogi, recite mu naj istega naroči za vas od njegovega prekupčevalca

—Adv't.

Velikonočni prazniki se bližajo. . .

GOTOVO se boste tudi to leto spomnili svojih dragih v stari domovini, z malim ali večjim denarnim darilom za velikonočne praznike.

Pripravljeni smo popolnoma za točno izvršitev vseh naročil, vendar prosimo, ne odlašati in nam naročila poslati čimprej mogoče. Večkrat se odpomore nujni potrebi, in veselje obdarovancev se podvoji, ako dospe denar pravočasno.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

Iz Jugoslavije.

Inkvizitorsko mučenje 12-letne deklice.

Pred subotiškim okrožnim sodiščem se je te dni začela razprava proti bogatemu seljaku Mihi Balezsu iz Horgoša, njegovi ženi in svaku Štefanu Tornaiju, ki so obtoženi, da so v septembru leta 1921 12-letno služkinjo Ilonko Dukaš mučili na nečloveški način tako, da je dekletce poškodbam podleglo. Balazsu je bila namreč ukradena zlata verižica. Tatvine so obdolžili Ilonko. Nečloveški seljak je privezal Ilonko k jaslim v hlevu in jo pustil tri dni stradati, poleg tega pa so jo vsi trije obtoženci zbadali s šivankami. Po prestani torturi je morala deklica popiti toliko vode, da ji je postalo slabo. Obtoženci so se že leta 1924 zagovarjali pred sodiščem, radi pomanjkanja dokazov pa so bili izpuščeni. Sedaj je zločina izdala žena, ki je obenem vložila tožbo za ločitev zakona.

Sodišče je k razpravi povabilo 30 prič.

Po 15 letih se je vrnil iz ruskega ujetništva.

Te dni se je vrnil po 15 letih iz ruskega ujetništva 33-letni Ivan Varga iz Čuruga, o katerem so že davno mislili, da je mrtev. Policija v Adi je prijela mladega moža in ga odpravila v njegov rojstni kraj v Čantavir, kjer so ga takoj spoznali.

Eksplozija bombe v selu Nabrdje.

V selu Nabrdje pri Djakovu se je te dni pripetila težka nesreča. Sinova posestnika in viničarja Štokana sta našla na podtrešju domače hiše staro že davno pozabljeno ročno granata. Mlajši jo je odnesel v stanovanje in začel po nji s kladivom razbijati. Starejši brat je zaslutil nevarnost, pristopil je bliže in hotel granato mlajšemu vzeti. V tem hipu je nastala silna eksplozija. Granata je eksplodirala in oba fanta, zlasti pa starejšega, težko poškodovala. Oblastva so uvedla obširno preiskavo, da ugotove, na kakšen način je prišla granata v hišo.

Težka obsodba pred osiješkim sodiščem.

Pred osiješkim sodiščem sta se te dni zagovarjala zaradi poizkušenega zavratnega umora brata Mato in Jozo Tunuković iz Vrpolja. Dne 15. januarja sta brata oborožena z lovsko puško in samokresom vdrla v Majerjevo gostilno v Vrpolju in večkrat ustrelila na Andrija Tunukovića in njegovo ženo. Pokodovala sta ju težko. Vzrok dejanja je bila krvna osveta. Tunuković, ki je sicer v sorodu z obtožencema, je pred sedmimi leti v prepiru ubil njunega brata. Zato je bil obsojen na dve leti ječe. Ker se je bal osvete, je po prestani kazni odšel v tujino in se šele pred par meseci vrnil v Vrpolje, trdno prepričan, da sta brata opustila misel na osveto. Senat je brata obsodil vsakega na sedem let ječe.

Redbinska tragedija v Bačkem Petrovem selu.

V Bačkem Petrovem selu se je te dni odigrala krvava tragedija. Viljem Ormuž, lastnik vrtiljaka, je v pijanosto ubil svojo ženo in se nato obesil. Ormuž je pred pet meseci prišel v Novi Sad. Poleti je na sejmih dobro zaslužil, pa je zato pričel popivati. V pijanosti je često pretepal svojo ženo, češ, da mu je nezvesta. Večkrat ji je tudi grozil, da jo ubije. Te dni je prišel zopet pijan domov in začel pretepati ženo. Nenadoma je pograbil težko kladivo in jo večkrat udaril po glavi. Nesrečna žena je bila takoj mrtva. Ormuž je nato napisal poslovilno pismo, ki ga je naslovil policijskemu upravniku v Novem Sadu. V pismu prosi, da se vse njegove imetje izroči njegovi hčerki. Po strašnem zločinu se je Ormuž obesil.

RAD BI IZVEDEL za VALENTINA ELSBACHER, doma iz Žabenc na Koroškem. Imam mu sporočiti nekaj zelo važnega od njegove sestre Lize. Naj se oglasi če bo čital ta oglas, ali če kaki drugi prijatelj kaj ve o njem, naj mi sporoči na ta naslov: — M. Danjelič, Box 15, Martin, Pa.
(2x 24&25)

POZOR ŠIVALKE!
Delo dobe šivalke mailand-klobukov. — Dobra plača, dolga sezija.
Kuntz Simons,
41 East 11th St., New York City.
(3x 24—26)

Zet ubil tasta s pomočjo njegove žene.

O nenavadnem zločinu poročajo iz Velike Kaniže: Orožniki so te dni prijeli pekovskega pomočnika Johana Nemet in Marto Bibo, ženo pekovskega mojstra, ki sta na zverinski način umorila svojega tasta, oziroma moža, peka Petra Bibo. Namet se je pred leti poročil z Biboko hčerko, ki je že nekaj mesecev po poroki zagonetne smrti umrla. Kmalu po poroki je opazil Bibo, da ima njegova žena ljubavne razmerje z zetom. Zato so bili domači prepiri na dnevnem redu. Te dni zvečer je bil Bibo v gostilni, ko je pa prišel domov, je zalotil zeta, ki je baš zapuščal sobo njegove žene. Med zakoncema je nastal prepir, v katerega se je vmešal tudi Nemet. Med prepirom je pograbil sekiro in oplazil tasta po glavi, da se je težko ranjen zgrudil. Tedaj je pristopila žena in moža še parkrat oplazila po glavi. Truplo sta zločinca zavlekla v podstrešje. Že drugo jutro sta obila aretirana.

Državno pravdništvo zahteva, da se izkoplje truplo Nemetove žene, ker domneva, da je bila zastrupljena.

NOVA NOBILOVA EKSPEDICIJA

Prof. dr. Behounek, češkoslovaški udeleženec znane Nobilove ekspedicije na severni tečaj, je predaval tej dni na Dunaju o polarni ekspediciji in tragičnem koncu zrakoplova "Italia". Dopoldne je predaval v češčini, popoldne pa v nemščini. Obakrat je spremljal predavanje film o junaštvu posadke ruskega ledolomilca "Krasina".

Dr. Behounek se sestane te dni na Dunaju z generalom Nobilom, s katerim se bo posvetoval o novi polarni ekspediciji, ki jo organizira družba Aeroarktis. Družba namerava zavarovati zrakoplov "Grof Zeppelin". Če pa ne najde zavarovalnice, ki bi zrakoplov zavarovala, bo ekspedicija organizirana po Byrdovem vzorcu z ladjo, ki bo izhodišče za polarne polete.

NEPRIČAKOVANA DEDŠČINA

Lepa angleška igralka Corin Wardova je bila zelo presenečena, ko se je zglasil pri nji notar in ji sporočil, da je podedovala nad 2 milijona Din. Milijonsko premoženje ji je zapustil zdravnik dr. Meszaros. Igralka je začudeno pripomnila, da sliši to ime prvič in da se je notar najbrže zmotil. Notar je pa odgovoril, d ase ni zmotil kajti igralkino ime in naslov sta točno označena v oporoki, kjer je tudi rečeno, zakaj je zdravnik zapustil svoje premoženje baš Wardovi.

Zdravnik je pisal v oporoki, da je Wardova tako lepo plesala in pela, da ga je spravila v dobro voljo v trenutku, ko je hotel izvršiti samomor. Zato je sklenil zapustiti ji vse svoje premoženje. Igralka je slednjič priznala, da nima tehtnega razloga, da bi dedščino odklonila. O svojem dobrotniku je zvedela, da je bil vse življenje samotar in da je lečil siromašne bolnike brezplačno.

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne.

Za večjo udobnost svojih klijentov, vsak pondeljek do 7. ure zvečer.

Poslužujmo se vsi brez izjeme, te stare in stanovitne domače banke.

Peter Zgaga

Mornariška konferenca v Londonu se bliža koncu.

Kot so nekateri že vnaprej domnevali, se stvar ni izplačala.

Sklenjena ne bo nobena važnejša pogodba, pa tudi če bi bila sklenjena, bi ne zalegla dosti, kajti človeške nature ni mogoče spreobrniti v borih dveh mesecih.

Če bo odpravljeno vse orožje, vse bojne ladje, vsi strupeni plini, vsi bojni zrakoplovi, če bodo uničene oziroma opuščene vse municijske tovarne, ne bo to še nikaka garancija za mir.

Se bodo ljudevni ki pač rok posluževali, pesti, kamenja, kolov in gorjač. Koli, gorjače, kamenje itd., se bo pa kaj naglo razvilo več ali manj moderno orožje, ki so ga konference odpravile.

In tako bomo zopet tam, kjer smo bili.

Zasluga oziroma odgovornost za izjalovljenje razorožitvene konference pade na Francijo in Italijo.

Za vraga nočeta dati druga drugi nobenega kredita.

Najbrž ga res ne zaslužita.

Časopisje poroča, da vzbuja na mornariški konferenci največjo pozornost italijanski delegat Grandi.

Grandi govori na konferenci angleški, toda tako, da ga živ krst ne razume — razen njegovih tovarišev italijanskih delegatov, seveda, ki na konferenc, tudi angleški govore.

*

Petletni otroci si jako radovedni. Posebno petletna dekleta.

Vse hočejo vedeti, za vse se zanimajo, vse vprašajo in vsak odgovor natančno pretehtajo.

In tako se je zgodilo, da je rekla petletna punčka svoji materi:

— Mati, kako je to, da mi papa vedno pravi: — O, ti si pa velika punca. Pet let si stara, pa si že jako velika.

— No, to ni nič čudnega, saj si res velika za svoja leta — ji pravi mati.

— Zakaj pa pravi Marjanci, ki služi pri nas ter je dvakrat večja od mene: — O ti, moja ljuba mala.

*

Zakonski mož, ki je bil že precej v letih, a navzlic temu dobro ohranjen, se je odpravil na veselico ter medpotoma modroval:

— Tako! Poročni prstan sem skril v žep, hlače sem zlikal in zakrpal, vse gumbe sem prišil k suknji — tako, zdaj menda ja ne bo nobena mislila, da sem oženjen.

*

Prohibicija je stara dobrih deset let.

Toda desetletni otročiček je svojim staršem čez glavo zrastel.

*

Neka bajka, ki pa vsebuje precej resnice, se glasi:

Moža so pripeljali pred sodnika in ga obtožili, da je umoril svojo ženo.

Sodnik se je globoko zamislil in rekel: — Prav dosti že ni mogla biti vredna, ker jo je umoril.

Tako je rekel in je oprostil moža.

*

Ženske so strašno mehkega srca. Vsaka stvar se jim smili.

Vedno so pripravljene na jok.

Rojak in rojakinja sta šla v gledališče gledat "Ljubezen in sovraštvo", žaloigro v petih dejanjih.

Rečem vam, sama ljuba žalost, skozi vseh pet dejanj.

Mehkosrčna ženica je začela že sredi prvega dejanja jokati. Neprestano si je brisala vlago, ki ji je prihajala iz oči in nosu, in ihtela in ihtela.

Moški smo seveda bolj trdni. Mož je sedel mirno poleg nje, in ni niti z očesom trenil.

Koncem četrtega dejanja je opazil njen premočeni žepni robec in rekel:

— Na, moj robec vzemi, saj vidiš, da je tvoj že ves moker.

— O, hvala — mu je hvaležno odvrnila, — ni treba. Zdi se mi, da bom peto dejanje še v to rutico spravila.

*

Suhaški senator Brookhart pravi, da se morajo posamezniki uklonjiti volji večine.

To se zadnji čas v Ameriki vsepovsod dogaja.

Butlegarji so v večini, in sleherni se jim uklanja.

Luč resnice na napačna in zavedljiva ugotovila v zadnjem oglaševanju cigaret

KAR KAK DRUGI IZDELEVALEC izvoli reči o svojih cigaretah, ni naša stvar. Celo če se mu zdi potrebno napačno tolmačiti svoj izdelek ter pustiti napačne nazore glede njega, je še vedno njegova stvar, ne naša.

Če pa gre v svojem oglaševanju preko svojega produkta ter podaja napačna ugotovila ali zapušča zavedljive vtise glede drugih cigaret— potem je čas, da se pove resnico.

Pred kratkim se je neki izdelovalec cigaret poslužil sledečih ugotovil v svojih oglasih:

"Poseben tajen grelni proces odstranja iz (———) škodljive dražljivce in gnitje, ki je navzoče v cigaretah, delanih po starem načinu, kar povzroča zapeko in kašljanje.

"Ne vpraša se, kako dosti ali kako malo plačate za cigarete, vi zamorete izbirati samo med dvema glavnima razredoma in ne več kot dvema. V enem razredu je na bilijone cigaret izdelanih po starem načinu, v drugem razredu imate pa (———) praženo cigareto, produkt moderne znanosti, iz katere so bili odstranjeni vsi škodljivci potom posebnega tajnega procesa, ki je opisan v geslu 'It's Toasted'."

KO SO SE TA UGOTOVILA prvič pojavila, smo domnevali, da so slučajen dogodek v izdelovalčevem oglaševanju ter da nimajo nameravane in premišljene politike. Po par takih ugotovilih je opustil to obliko oglaševanja. Nadaljna ugotovila, ki se jih je poslužil v oglaševanju so pa vzbudila pozornost zvezne trgovske komisije glede njihove resničnosti.

Posledica tega je bila, da mu je zvezna trgovska komisija naročila, naj preneha uporabljati v svojem oglaševanju napačna pričevanja nekadilcev, češ, da ostanejo vitki, ako kade njegovo vrsto cigaret. Nadalje mu je bilo naročeno, naj se preneha posluževati napačnih ugotovil, posebno pa dokazov, da lahko ostanejo vitki vsi, ki kade to vrsto cigaret. Nato se je zopet začel posluževati zgoraj navedenih oziroma podobnih ugotovil.

ČE SE LJUBI KAKEMU IZDELOVALCU izjaviti, da vsebuje tobak, ki se ga poslužuje, "škodljive dražljivce in gnile snovi, ki so škodljive grlu" ter potem pravi, da so te stvari odstranjene potom procesa gretja, je to njegova stvar. Če pa skuša ustvariti dojem, da se pri izdelovanju cigaret v splošnem poslužujejo takega tobaka kot ga opisuje, nasprotujemo temu poskušenemu napadu na industrijo.

Mi se nismo pri naših cigaretah nikdar posluževali takega tobaka, ki bi ga lahko opisali, da vsebuje "škodljive dražljivce in gnitje" in se nam zdi, da se ga tudi drugi izdelovalci ne poslužujejo.

Če hoče izdelovalec oglaševati proces gretja, ki ga imenuje praženje, ali karkoli že, ima vso pravico za to. Toda če dela kaj takega, skuša ustvariti dojem, da je on edini izdelovalec cigaret, ki preparira tobak z vročino, je zopet treba povedati resnico.

OBJAVLJANJE napačnih ugotovil ni večje potvarjanje resnice kot ustvariti naziranje, da je segrevanje tobaka izključen proces kakega posameznega izdelovalca.

Dejstvo je, da je segrevanje v izdelovanju tobaka najbolj običajno in da je to splošno uveljavljena metoda v industriji. To je že dolgo temeljni običaj.

Segrevanja se poslužujemo v njega najbolj modernih in znanstvenih načinih, tako v pripravljanju in izdelovanju milega, izrazitega, zrelega tobaka, ki donaša naravno dobroto v CAMELS.

Prva CAMEL cigareta, ki je bila kdaj napravljena, je bila napravljena potom procesa segrevanja. Vsaka izmed bilijonov CAMELS je bila napravljena potom segrevanja. Mi se zanesemo na vročino do meja njenih možnosti, da napravimo naš dober tobak boljši. To pa ne more poboljšati slabega tobaka.

PA NAJ IZDELOVALEC, ki hoče kaj govoriti v javnosti, dodene pripravo k svojim strojem za segrevanje, s pomočjo katere bo vlovil, kondenziral in spravil v steklenice pare, ki se pri tem nabirajo, ima to na izboljšanje tobaka baš tak vpliv, kot če bi ujeli in spravili v steklenice pare, prihajajoče iz vašega lonca za čaj ter hoteli s tem izboljšati čaj v loncu.

Naša vrsta, CAMEL, neprestano raste, navzlic temu se nam pa zdi vredno popraviti ta dalekosežna napačna ugotovila ali dojme glede cigaretne industrije.

R. J. Reynolds Tobacco Company

Izdelovalci CAMEL cigaret

Njegova čast.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

29 (Nadaljevanje.)

— Ali lahko ostanem? Ah, gospod konzul, sedaj me ne prepodi proč nobena druga stvar kot — vaša volja!

— Moja volja? Ali mislite, da se srdim na vas, ker ste dobro mislili z menoj?

— Jaz sem vas vendar sleparila!

Konzul se je otožno nasmehnil.

— Dobri otrok, kdo nas pa ne slepari včasih! Dobro le onemu, katerega ne dovedejo k temu slabi vzroki, — kot pa se je zgodilo pri vas!

— Če smem ostati — bo vse zopet dobro! Dvojno vdana bom od sedaj naprej, gospod konzul! Vse svoje moči bom napela, da zopet izlečim vašo ženo!

— Ničesar vam ni treba popraviti. Povsem po nedolžnem ste bili zapleteni v to zadevo. Če hočete ostati, mi s tem izkažete veliko uslugo. Vi razumete, da ne maram, da bi se javnost pečala z mojo revščino. Vaše molčečnosti sem si svet. Služabništvo ne ve ničesar o nesreči. Tega se moramo držati. Dokler bo Vera tekom mrzlice čenčala vsakovrstne neumnosti, se bova midva izmenjavala v službi.

— Kaj ne, vi mi boste pomagali?

— Prav iz srca rada, gospod konzul. Vendar pa mislim, da ste lahko pomirjeni. Nikdo ne sluti, da je bila pri tem prizadeta kaka druga stvar kot nesreča. Gospod Althoff je gotovo prvidno nastopal ter se izognil vsej pozornosti.

Henrici je hitro odkimal, kot da ne more slišati tega imena.

— Vrnite se k moji ženi. Jaz moram še nekaj delati. Pozneje bom stopil na vaše mesto, da boste lahko spali par ur. Če bi me potrebovali, me pokličite takoj. Jaz bom v svoji delavni sobi.

Prikimal ji je dobrohotno ter odšel.

Helma se je vrnila k Verini postelji.

Zdravnik je par dni pozneje ugotovil unetje pljuč. Duševno razburjenje bolnice jo je napravilo brez obrambe napram tej bolezni. Mrzlica je narasla do nevarne višine, in osmega dne se je pojavila nevarna srčna kriza.

Niti njen mož niti Helma se nista tekom tega nevarnega časa premaknila od njenega ležišča.

Dva dni je bila bolnica v največji nevarnosti. Cele ure sta izmenoma sedela poleg nje.

Mladost Vere pa je končno zmagala. Srce je pričelo rednejše utripati, in bolnica je dosti spala.

Nekega jutra se je prebudila iz globokega in dolgega spanja. Ob svojem ležišču je videla sedeti svojega moža. Z velikimi očmi se je ozrla naravnost v njegov obraz.

Zdel se ji je zelo bled in prepaden. Njegovi lasje so dobili bolj sivo barvo in v očeh je žarel strasten, a mučen ogenj. Tresel se je po vsem životu.

— Strašno je moral trpeti radi mene! — si je mislila, ginjena.

Helma je vstala ter odšla.

— Kako ti je? Kako se počutiš? — je vprašal dobrohotno.

Njen obraz se je zganil kot od pridržanega ginjenja.

— Hvala, dobro. — Le nekoliko slabotna sem še, — je rekla pritajeno.?

— Ali ima kake želje? Ali hočeš kaj jesti?

Vera je molče zmajala z glavo ter zaprla oči.

On je videl solze, ki so privrele med zaprtimi trepalnicami.

— Vera, ne jokaj! Jaz te ne mroem videti ko jočeš, — je prosil s stisnjeni min hripavim glasom.

Vera ga je zopet pogledala. Nato pa je rekla hitro:

— Albert, — tvoja dobrota me muči. Ali nimaš nikake besede obtože ali očitanja napram meni? Ti veš, kaj sem ti storila — in kaj sem še nameravala. Ali veš to ali ne?

— Vem, Vera, jaz vem vse!

— Ti mi ne moreš oprostiti, to je nemogoče.

— Moje ubogo drago dete, zakaj nimaš zaupanja vame? Le ena stvar mi ni še jasna. — Zakaj si napravila zadnji, obupni korak? Ali si dvomila, da bi te mogel oprostiti? Ali nisi vedela, da velja zame več tvoja sreča kot pa moja lastna?

Pokrila si je z rokama obraz.

Spomin na dogodke v reki se je naenkrat pojavil v njeni glavi s mučno natančnostjo. Zavržena in odklonjena je bila, kljub ljubezni, katro je skušala pokazati. Vrjela je neomejeno v ljubezen Antona Althoffa, a za njega ni bila ta ljubezen nič drugega kot lahka igra ali kvečjemu mimoidoča opojnost, ki hitro mine. Ona pa ga je smatrala resnim, — celo tako resnim, da je bila pripravljena umreti zanj. Ali ni prav nič mislila na bolesti, katere je povzročala svojemu možu, ki ji je vendar doprinašal vso svojo ljubav? Bolečina dela sebičnim, a še bolj sebičnim dela ljubezen!

Zopet je dvignila svoj pogled proti njemu. Nekoliko se je vzravnala ter si podprla glavo v roki.

— Moja sreča? — Ta leži pokopana v reki, Albert! Rad bi vedel zakaj sem skočila noter? Tudi to boš izvedel. Imaš pravico izvedeti vse. Jaz ne verujem, da me je Anton Althoff sploh kdaj ljubil ali vsaj ni nikdar rekel tega. Zanj je bila bila to igračka, a jaz, prismojenka, sem smatrala to za golo resnico ter se mu vrgla krog vratu.

Te zadnje besede je le z velikim naporom spravila iz svojih ust.

Nato pa se je nekoliko pomirila ter nadaljevala:

— Poljubila sem ga, najbrž v strahu, ker je govoril o ločitvi. Helma in ti sta naju motila in on ni mogel niti odgovoriti. Vsled tega sem se zapredla v rožnate sanje ter sanjala o sreči — ob njegovi strani, ne da bi niti malo pomislila, kakšne bolesti ti povzročam.

— Kazen je prišla dovolj naglo. Dospela sva do reke, ko sem mu zopet ponudila vse svoje bitje. — Tedaj pa me je odločno zavrnil, in jaz sem takoj nato skočila v vodo, vsa zmešana od obupana in tuge.

Omahnila je zopet nazaj na blazino.

On ji je mirno in gladko pobožal roki, kajti v njegovem srcu je vstalo upanje, da si bo morda lahko stesal iz razvalin svoje sreče novo srečo.

Premotril je ves položaj.

Anton Althoff je dvoril mladi, lepi ženski. Njena lepota pa ga je marsikdaj dovedla dalje kot je hotel sam. Tako je najbrž tudi sam pričel marsikatero mlado ljubezen. Ko pa je videl Anton Althoff, da misli Vera resno, se je pričel počasi umikati. Ali ga je mogel obsojati? To je storil sam več kot enkrat, in ali naj igra sedaj sodnika?

Poln ljubezni in sočutja je zrl na Vero.

— Ubogo, drago dete, če biti mogel pomagati! — je rekel pritajeno.

Solze so zalile njene oči.

— Tvoja dobrota večja mojo krivdo, — je ihtela, vsa iz sebe.

(Dalje prihodnjič.)

INDIJA

Ni več nobenega dvoma, da je prešla borba Indije za svobodo v odločilni stadij. Politični dogodki zadnjih dni govore dovolj jasno. Položaj je z vsakim dnem bolj kritičen. Indija zahteva popolno nezavisnost od Anglije. Že pred letom dni, ko je zboroval v Kalkuti vseindijski nacijonalni kongres, so zahtevali voditelji Mlade Indije, da mora sprejeti kongres popolno ločitev Indije od Anglije za svojo versko dogmo. Samo vplivu Mahatme Gandhija se je zahvaliti, da se ni tedaj proglasil ta program. Nacijonalni kongres pa je postavil Angliji striktno zahtevo, da mu mora v teku enega leta dovoliti položaj dominiona. Poleg tega je dal kongres britski vladi razumeti, da bodo Indijci — ako Anglija ne ugodi želji Indije do 31. decembra 1929 — s 1. januarjem 1930 popolnoma prelomili z Anglijo. Odklonili so Simonovo komisijo, ki naj bi proučavala položaj v Indiji in nato poročala britski vladi. "Takozvane komisije", je pripomnil neki indijski prvak, "ne bodo nikoli rešile indijskega vprašanja. Lahko si predstavljam, da morejo komisije preiskavati dejstva, ki so še sporna, ne morejo pa preizkušati usposobljenosti in zahteve kakega naroda po lastni vladi". Indijci so opozorili, da je državni tajnik za Indijo Montagu že leta 1917 predvidel za Indijo odgovorno vlado, leta 1919 pa z oficijelnim aktom obljubil Indiji po preteku gotove poskusne dobe položaj dominiona.

Angleži niso smatrali svaril za resna in niso odgovorili. Čas je mineval, položaj v Indiji pa je postajal vedno bolj resen. Podkralj, lord Irwin, je spoznal pretečo opasnost ter je odpotoval jeseni 1929 v Anglijo, da se posvetuje z vlado. Po svojemu povratku v Indijo je 1. novembra 1929 izjavil, da se Anglija drži svojih obljub glede bodočnosti Indije. Izrazil je tudi upanje, da bo dobila Indija nekega dne položaj dominiona, ni pa dal zagotovila, da je dosega smotra v dogledni bližini. Poleg tega je lord Irwin govoril o sklicanju indijsko-angleške konference, ki jo je predlagala Indija pred petimi leti. Indijski voditelji so nato predlagali, naj bi Anglija kmalu stopila na pot sprave, da se Indijci pomirijo, dalje so predlagali splošno amnestijo za politične jetnike, zastopstvo naprednih poltičnih organizacij v vladi, čimprejšnje sklicanje "Round Table Conference", ki pa ne bi se posvetovala o dovolitvi dominiona, ampak bi izdelala načrt dominionske ustave za Indijo.

Ko so v Angliji izvedeli za podkraljevo izjavo in za odgovor indijskih voditeljev, je nastal tam vihar ogorčenja. V parlamentu je prišlo do burnih debat in jasno se je pokazalo, da je delavski vladi več na mirnem sožitju z drugimi strankami kakor pa na simpatijah do Indije. MacDonald je opoziciji zagotovil, da ni misliti na nobeno spremembo v Indiji, dokler ne bo objavljeno poročilo Simonove komisije. Sicer pa je pripomnil, da je indijsko vprašanje najvažnejši problem v britskem imperiju. Ta izjava pač ni bila spravljivega značaja za Indijce. Zadržanje Anglije je povzročilo v Indiji veliko vznemirjenje. Vera v iskrenost Anglije je izginila. Lord Irwin je še enkrat poskušal doseči sporazum, toda indijski voditelj se niso hoteli več udadovoljiti s praznimi obljubami. Zaman so čakali na naklonjenost Anglije. V decembru 1929 je moralo priti v teh okolnostih do neizbežne odpovedi na indijskem nacijonalnem kongresu v Lahore. Pod predsedstvom mladega, energičnega Javaharlal Nehrua je sprejel kongres Gandhijev sklep, da Indija od sedaj naprej odklanja dominionsko ustavo in da proglaša popolno nezavisnost Anglije. Pretežna večina indijskega naroda nedvomno odobrava sklep kongresa.

Danes ima indijsko osvobojevalno gibanje drugo lice nego ga je imelo pred desetimi leti. Duh svobode je zajel sedaj tudi široke množice. Borba ni več omejena na par sto intelektualcev. Radikalizem Nehrua in njegova prijatelja Chandra Bosea je globoko vplival na doraščajočo mladino vseh slojev.

Položaj v Indiji je danes naslednji: Indijci nočejo imeti opravka z angleškimi napravami, zato ne plačujejo davkov. Bojkotirajo angleško blago in se poslužujejo domačih izdelkov. Ta program hočejo (pod Gandhijevim vplivom) izvesti mirnim potom. Baš ta breznasilni element daje indijskemu gibanju svojevrstno noto. Na Angliji je sedaj, da odvrne pretečo katastrofo. Indijci se dobro zavedajo možnosti težkih notranjih kriz.

"Indija bo prav gotovo svobodna", pravi Subhas Chandra Bose, o tem ni dvoma. To je zame tako gotovo, kakor sledi dan po noči. Indija mora izpolniti svoje poslanstvo". Ta vera v bodočnost Indije plamti v srcih vseh Indijcev.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JOHN CHANCELLOR:

IGRA

Fred Randall se je vrnil ponoči iz Pariza. Po navodilih je sicer imel počakati do jutra in se prepeljati z zrakoplovom preko Kanala. Toda bil je svojeglavnež in zato je hotel opraviti svoje stvari, kakor si je bil namenil.

Ob pol sedmih zjutraj je prišel v London in ob osmih se je že napotil v hišo Clawsona, ves svež po jutranji kopeli.

Clawson je zajutrkoval. Osem in trideset let, visok, lasje že sivi, sinik, avtor treh veseloiger (z neobičajnim uspehom) in pol ducata drugih knjig. V pyjami je sedel pri mizi, sluga Bales mu je stregel. Pisalni stroj je počival na stolu, rokopisne pole nove igre so ležale raztresene po tleh, po temačni sobi se je vlekel mrzel duh po tobaku.

— Vso noč sem pisal, — je rekel Clawson, ko sta si z Randallom stisnila roki.

— Pravkar sem se vrnil, — je odgovoril Randall, nekam nemiren. — Tri dni sem bil tam. Hvala, sem že zajutrkoval.

— Ti ni dobro?

— Hvala, zdrav sem. Počakal bom, da poješ. Rad bi, da se pomeniva o važni stvari.

— Ah, tako, — je menil Clawson nežno. — Samo trenutek, prosim—!

Jedel je jajce — napet molk je planil v sobo. Ves razmišljen je strmel Randall v preprogo. Randall — mlad, fletkan mladenič, ne brez denarja in v kratkem v važni konzularni službi (sin državnega podtajnika in sinovi državnih podtajnikov napredujejo hitro). In zaradi tega so se čudili ljudje, da ga dražestna Mary Harper že davno ni poročila. In baš ti ljudje so se čudili, zakaj je ni poročil že Clawson. Oni, ki vse vedo in še malo več, so jo opazovali in gledali pri Ciroju ali pri Princeju (kjer je parala moškim srca in razdirala dolgoletna prijateljstva) in so krstili tisti ducat mladih ljudi, ki so noreli za njo "backi lepe Mary".

Clawson se je naslonil na hrbet stola in si prižgal cigareto.

— No? — je vprašal.

Randall se je za kratek hip obotavljal, nato vstal in stopil k mizi.

— Poslušaj, — je rekel počasi. — Ali nisva že dolgo časa prijatelja?

— Ali nisva več?

— Sam veš, da nisva več. Kako naj bi tudi bila, če je Mary med nama!

— Ah, Mary?.... — je zatrepetal Clawsonov glas v medlem smehu.

— Zdi se mi, da misliš, da je tvoja, — je vzkliknil Randall jezno.

— Ni stvar taka. Na vsak način je odločitev v najinih rokah. Če bo izbirala Mary, more izbrati samo enega od naju dveh. Je tako?

Clawson se je naslonil in pihnil tenak brizg dima proti stropu: — Klepetulje govorijo okoli tako.

Mirni in ravnodušni ton je burno razjezil Randalla.

— Nehaj s temi izrazi. Ne igrava v eni tvojih komedij!

Clawson ga je pogledal in se dvignil.

— Dragi prijatelj, pomiri se! Nisem te hotel žaliti. Ali bi ne bilo hudo, če prekineva z najinim prijateljstvom? Zakaj bi se sprla zaradi Mary?

— Zakaj? — je ponovil Randall nepotrpežljivo. — Ker jo hočeva oba imeti. Pri vseh bogovih, ne hlini se, Clawson!

Clawson je mignil z rameni v medlem smehu.

— Žal mi je, — je rekel Randall žalostno. — Nisem se nameraval razburiti. Toda sam veš, kako je s temi stvarmi — saj si vendar v istem položaju. Ne morem si misliti, da bi Mary poročila koga drugega razven mene. Dokler sva si taka nasprotnika, je nemogoče, da bi bila prijatelja.

— Mogoče, — je menil Clawson suho. — Kaj torej želiš?

Randall mu je pogledal naravnost v obraz.

— Zadevo morava dokončno urediti. Včeraj v Parizu sem prejel brzojavko od očeta, ki mi je preskrbel nameščenje v Južni Ameriki. Če sprejmem, zapustim še nocoj Anglijo za najmanj dve leti.

Za kratek čas je utihnil, roke so se mu tresle, nervozno trepetanje mu je gledalo iz oči.

— Predlagam, — je nadaljeval počasi. — Oba igrava dobro poker. Igrajva partijo. Če zgubim jaz, odpotujem še danes in ti imaš prosto pot. Če dobim jaz, se odpovem službi v Južni Ameriki in ti odpotuješ jutri okoli sveta, kar že dolgo nameravaš. Sprejmeš?

Vse razburjen je trepetal v strahu svoje drznosti, da more tvegati vse v eni partiji in skrivoma zanešen od upa, da igro dobi.

Clawson se je nasmehnil in prikimal.

— Sprejmem.

— Začniva, — je bruhnil Randall vedro (le za trenutek se mu je zavrtelo v glavi). — Imaš karte?

— Poiščem jih.

Clawson je poiskal karte, sedla sta in začela. Randall je dvignil devet in Clawson kraljico.

— Jaz začnem, — je rekel Clawson.

Zmešal je še enkrat karte in jih razdelil: pot Randallu in pet sebi. Nekaj časa sta sedela tiho in zrla na karte. Clawson je izpregovoril prvi:

— Koliko jih hočeš? — je vprašal.

— Tri, — je zašepetal Randall. Z robcem si je obrisal čelo. Obraz mu je bil bled, nemirno so trepetale mišice.

Clawson je pograbil karte in z mirno gesto je dal tri Randallu.

— Vzamem ravno toliko, — je rekel trenutek nato.

Vzel je tri karte, jih pogledal, nato je zapičil svoj pogled v Randalla, ki mu je sedel nasproti. Roka mladeniča se je tako tresla, da je komaj držal karte, toda v obraz mu je hušknila rdečica, izraz je postal odločen.

— Tako sva, tako sva.... — je rekel. — Mislim — mislim, da sem igro dobil. Položil je karte na mizo — štirje kralji in adut.

Clawson jih je pogledal z mirnim srcem.

— Jaz imam štiri ase, — je rekel.

Randall je zamolklo vzkliknil in odrinil stol, na katerem je sedel. Trenutek je divje zrl na karte, nato je glasno zaihtel. Glava mu je padla na mizo.

— In goljufal sem, — je vzdihnil. — Zgubil sem njo, ki jo ljubim, — vse, vse. Ko si pogledal proč, sem vzel nekaj kart z vrha. Moj Bog.... ali mi moreš odpustiti?

Clawson je dobrohotno položil roko na trepetajoča ramena prijateljstva.

— Glavo pokonci, dragi! — je rekel Clawson. — Tudi jaz sem goljufal.

Randall je planil kvišku, se obrnil in divje zastrmel v Clawsonov obraz.

— Ti — ti si goljufal? — je vzkliknil. — Ti — slepar!

Clawson se je lahno smejal.

— V resnici bom napisal komedijo o vsej tej zadevo, — je rekel. — Da, goljufal sem. Imel sem še ene karte v žepu. Vidiš, moj dragi, hotel sem, da greš v Južno Ameriko in da pozabiš vse to, kar je to. Želel sem te obvarovati razočaranja. Tisti dan, ko si se odpeljal v Pariz, mi je Mary obljubila, da se poroči z menoj.... in včeraj se je vkrcala, da odpotuje v New York, z Braithwaitom, ameriškim milijonarjem.

PAIN-EXPELLER

MILIJONI VAŠIH LASTNIH LJUDI PRAVIJO

da ni nobenega Linimenta, ki di deloval tako hitro in zadovoljivo kot PAIN-EXPELLER. Rabijo ga za prehlade, bolečine v prsih, glavobole, bolesti v hrbtu, okornele mišice, trde sklepe, izvine, izpahnjenja, revmatične bolečine, nevralgijo itd. Toležeča odpomoč, katero dobe, je neprecenljiva.

Le prepričajte se, da dobite pristno. ANCHOR trgovska znamka na omotu je vaše jamstvo. Vredna in zanimiva knjižica je ovita krog vsake steklenice PAIN-EXPELLER-ja.

V vseh lekarnah. 35 in 70 centov. ali direktno od:

The Laboratories of F. AD. RICHTER & CO. BERRY AND SOUTH FIFTH STS. BROOKLYN, N.Y.

KILLS PAIN

Kretanje Parnikov

— Shipping News —

26 marca:
Hamburg, Cherbourg Hamburg

27. marca:
Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen

28. marca:
Ile de France, Havre
Olympic, Cherbourg
Westernland, Cherbourg, Antwerpen
Europa, Cherbourg, Bremen (Prvič nov)
Augustus, Napoli, Genova

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

ILE DE FRANCE 28. mar.; 18. ap.
(5 P. M.) (7 P. M.)

PARIS 11. aprila; 2. maja
(5 P. M.) (7 P. M.)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnosti — Pijača in slavna francoska kuhinja izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

COSULICH LINE

Nagla Vožnja v Jugoslavijo

Prihodnje odplutje:

VULCANIA
10. APRILA — 15. MAJA
19. JUNIJA

SATURNIA
26. APRILA — 30. MAJA
4. JULIJA

Saturnia in Vulcania prekaša vse ladje sveta v razkošju, udobnosti in naglici ter nudi najboljšo službo v Evropo. Posebne cene za tja in nazaj. Več novosti na teh motornih ladjah vključno plavalni bazen v drugem razredu.

COSULICH LINE
17 Battery Place, New York

29. marca:
Minnetonka, Cherbourg
Cleveland, Cherbourg, Hamburg
George Washington, Cherbourg, Bremen
Volendam, Boulogne Sc. Mer, Rotterdam

2. aprila:
Berengaria, Cherbourg
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
President Roosevelt, Cherbourg, Bremen

3. aprila:
Dresden, Cherbourg, Bremen

4. aprila:
Majestic, Cherbourg
Karlsruhe, Boston, Bremen
New Amsterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam

5. aprila:
Minnekahda, Boulogne sur Mer,
Conte Biancamano, Napoli, Genova

8. aprila:
Roma, Napoli, Genova

9. aprila:
Mauretania, Cherbourg
America, Cherbourg, Bremen
Vulcania, Trst

11. aprila:
Paris, Havre
Homeric, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Bremen, Cherbourg, Bremen

12. aprila:
Minnewaska, Cherbourg
St. Louis, Cherbourg, Hamburg
Leviathan, Cherbourg

14. aprila:
Reliance, Cherbourg, Hamburg

16. aprila:
Aquitania, Cherbourg
President Harding, Cherbourg, Bremen

17. aprila:
Stuttgart, Cherbourg, Bremen

18. aprila:
Ile de France, Havre
Olympic, Cherbourg
Lapland, Cherbourg, Antwerpen

19. aprila:
Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
Conte Grande, Napoli, Genova

23. aprila:
Berengaria, Cherbourg
Hamburg, Cherbourg, Hamburg
George Washington, Cherbourg, Bremen

24. aprila:
Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen

25. aprila:
Majestic, Cherbourg
Europa, Cherbourg, Bremen
Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
Westernland, Cherbourg, Antwerpen

26. aprila:
Minnetonka, Cherbourg
Saturnia, Trst

30. aprila:
Mauretania, Cherbourg
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
President Roosevelt, Cherbourg, Bremen

PRVI IZLET LETA 1930 V JUGOSLAVIJO

PRIREDI DOBROZNANA

Sakser State Bank

na Cunardovem najhitrejšem ekspresnem parniku

MAURETANIA

odpluje iz New Yorka preko Cherbourga

30. aprila

Potnikom, ki se bodo udeležili tega izleta, je zajamčena prijetna vožnja od začetka do konca. Udobni, čisti prostori, izborna domača kuhinja in dosti zabave. Oglejte si medpotoma Pariz.

TUDI TEDENSKA ODPLUTJA Z

BERENGARIA AQUITANIA MAURETANIA

8 dni do Jugoslavije

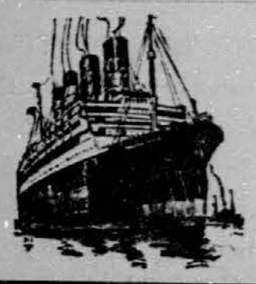

TAKOJ SI ZAJAMČITE PROSTORE

Vprašajte pri:

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

ali

CUNARD LINE

25 Broadway New York

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

5. aprila: Warren, O.
12. aprila: Herminie, Pa.
20. aprila: Cleveland, O.—Collinwood.
18. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
25. maja: Milwaukee, Wis.
2. junija: Calumet, Mich., (Opera House).
7. junija: Traunick, Mich.
15. junija: Ely, Minn.
22. junija: Duluth, Minn.

Naslov: Banovec R.
6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.